

Požitek
z nerušeného klidu
V severním oceánu
žije ryba,
jejíž jméno je Kun –
nevím, kolik
li (km) měří.
Mění se v ptáka
jménem Peng,
jehož záda jsou také –
nevím kolik li široká.
Když se tento pták
rozhýbe a letí,
jeho křídla jsou jako
mraky kolem oblohy.
Když se oceán pohne
(aby jej mohl nést),
připravuje se k přesunu
do jižního oceánu.
Jižní oceán
je studnicí Nebe.
Existuje kniha
zvaná Qi Xie,
záznam divů.
Jsou v ní tato slova:
„Když se Peng
přesouvá
do jižního oceánu,
mává svými křídly
na vodě po 3000 li.
Pak vystoupá
na větru 90 000 li,
a odpočívá pouze
na konci šesti měsíců.“
Ale podobný
tomuto je pohyb
vánků, které nazýváme
koňmi polí,
pohyb prachu, který se
chvěje ve slunečních
paprscích a živých věcí,
když jsou rozfoukávány
větrem jedna proti druhé.
Je azurová vlastní
barvou nebe?
Nebo je způsobena
jeho vzdáleností
a neomezenou velikostí?
Pokud by se někdo díval
dolů seshora,

jeho pohledu by se naskytnul
ten samý výjev.
A navíc, abychom hovořili
o akumulaci vody;
kdyby nebyla ohromná,
neměla by sílu
podepřít velikou loď.
Nalij šálek vody
do dutiny a stéblo
na něm bude plout,
jako by to byla loď.
Vlož do ní šálek
a rychle se potopí;
voda je mělká
a šálek je veliký.
Stejně tak je to
s akumulací větru;
kdyby nebyla ohromná,
neměla by sílu
podepřít veliká křídla.
Proto,
Peng vystoupal
do výšky 90 000 li,
a tam pod ním bylo
takové množství větru;
pročež byla
akumulace větru
dostatečná.
Když se zdálo, že nese
modrou oblohu na svých
zádech a nebylo zde nic,
co by mu překáželo či
bránilo v jeho cestě, mohl
sledovat svoji cestu na Jih.
Cikáda a malá holubice
se nad tím zasmáli, říkajíc:
„Namáháme se
a letíme k jilmovému
nebo sapanovému stromu;
a někdy,
než jich dosáhneme,
nemůžeme jinak,
než přistát na zemi.
K čemu je
tomuto stvoření
vystoupat 90 000 li
a vyrazit na Jih?“
Ten, kdo jde
k travnatým předměstím,
vracejíc se ke třetímu

jídlu dne, bude mít
své břicho stejně tak plné,
jako když vyrazil;
ten, kdo jde do vzdálenosti
100 li, bude muset
sezobat své zrní,
kde se zastaví na noc;
ten, kdo jde na 1000 li,
bude s sebou muset
odnést své zásoby
na tři měsíce.
Co by tato
dvě malá stvoření
mohla o té věci vědět?
Znalost toho,
co je malé,
nedosahuje k tomu,
co je veliké;
zkušenost
několika let nedosahuje
té mnoha let.
Jak víme,
že tomu tak je?
Houba rána
neví, co se děje
mezi začátkem
a koncem měsíce;
Krátce žijící
cikáda neví,
co se děje
mezi jarem
a podzimem.
Toto jsou příklady
krátkého života.
Jižně od Chu
je strom
zvaný Ming-ling, jehož
jaro trvá 500 let
a jeho podzim totéž;
v dávném starověku
zde byl Da-chun,
jehož jaro
trvalo 8000 let,
a jeho podzim totéž.
A Peng Zu
je člověkem známým
do dnešního dne
pro délku svého života:
kdyby si všichni lidé přáli
vyrovnat se mu, nebylo

by jim mizerně?
 V otázkách
 položených Tangem Jimu
 máme podobná vyjádření:
 „Na holém
 a neúrodném severu
 je temný
 a rozlehlý oceán –
 studnice Nebe.
 V ní je ryba
 několik tisíc li
 široká, zatímco
 její délku nikdo nezná.
 Její jméno je Kun.
 Je zde také pták
 zvaný Peng; jeho záda
 jsou jako hora Tai,
 zatímco jeho křídla
 jsou jako mraky kolem
 oblohy. Na větru
 stoupá vzhůru
 jako na spirálách
 kozího rohu
 do 90 000 li,
 dokud, dalece vzdálen
 od mračných výparů,
 nenese na svých zádech
 modrou oblohu, a pak
 tvaruje svůj směr
 na jih a pokračuje
 k oceánu tam.“
 Křepelka
 na kraji mokřiny
 se tomu smála a řekla:
 „Kam to jde?
 Já vyrazím přískokem,
 a jdu znovu dolů,
 když dosáhnu
 jen několika sáhů,
 a pak létám kolem
 v klestí
 a keřích;
 a to je dokonalost létání.
 Kam to
 stvoření jde?“
 Toto ukazuje
 rozdíl mezi
 malým a velkým.
 Pročež je tomu tak,
 že lidé, jejichž moudrost

je dostatečná pro jejich
 povinnosti nějakého
 jednoho úřadu, nebo
 jejichž jednání zajistí
 harmonii v nějaké oblasti,
 nebo jejichž ctnost
 je odpovídající vládci,
 takže mohou efektivně
 řídit nějaký stát,
 se jistě
 na sebe dívají
 stejným způsobem
 jako křepelka,
 a přeci Rongzi ze Songu
 by se nad nimi usmál
 a zasmál se nad nimi.
 Rongzi,
 ačkoliv by jej
 celý svět měl chválit,
 by se kvůli tomu
 nepobízeli
 k většímu úsilí,
 a ačkoliv by jej
 celý svět
 měl zatracovat,
 nevyvinul by
 žádné úsilí
 k potlačení svého směru;
 tak pevný byl
 v rozdílu
 mezi vnitřním soudem
 jeho samého
 a vnějším soudem
 druhých, tak jasně
 vyznačil
 hraniční mez
 slávy a zostuzení.
 Zde se však zastavil.
 Jeho místo ve světě
 se mu skutečně
 stalo lhostejným,
 ale přesto se
 pevně neusídlil
 ve správné pozici.
 Byl zde Liezi,
 který jel na větru
 a sledoval svou cestu,
 s obdivuhodnou lhostejností
 ke všem externím věcem,
 avšak vracejíc se po patnácti

dnech na své místo.
 To se týká věci,
 které mají údajně
 přispívat ke štěstí,
 byl osvobozen
 od všeho úsilí
 je získat; ale ačkoliv
 nemusel chodit,
 bylo zde stále něco,
 na co musel čekat.
 Ale představme si někoho,
 kdo sedlá éter
 nebe a země za svého
 běžného působení,
 a pohání vpřed
 šest elementálních energií
 měnících se období,
 tak si užívá sebe sama
 v neohraničitelném –
 na co musí čekat?
 Proto se říká:
 „Dokonalý člověk
 nemá žádnou myšlenku
 o sobě; Člověk podobný
 duchu žádnou o odměně;
 moudře smýšlející člověk
 žádnou o slávě.“
 Yao, zamýšlející rezignovat
 z trůnu Xu Youovi, řekl:
 „Když vyšli vpřed
 slunce a měsíc,
 pokud by nebyly
 odstraněny pochodně,
 nebylo by pro ně obtížně
 dávat světlo?
 Když padají
 sezónní deště,
 pokud přesto
 budeme zalévat zemi,
 nebude naše dřina
 ztracenou prací pro všechno
 dobro, které způsobí?
 Když ty, mistře,
 staneš jako svrchovaný,
 bude mít království
 ihned dobrou správu.
 Pokud bych mu
 nadále předsedal,
 musel bych na to hledět,
 jako na marnivé zabírání

místa – prosím o vzdání se
trůnu ve tvůj prospěch.“
Xu You řekl: „Ty, pane,
vládneš království
a království
je dobře spravováno.
Pokud bych za této situace
vzal tvé místo,
nedělal bych to
kvůli jménu?
Ale jméno je jen pouhým
hostem skutečnosti;
budu hrát
roli hosta?
Krejčí-pták staví
svá hnízda v hlubokém lese,
ale užívá jen
jedinou větev;
krtek pije z řeky,
ale jenom tolik,
kolik zaplní jeho břicho.
Vrat' se
a spočívej jako vladař –
nebudu mít nic společného
s trůnem.
Ačkoliv by se kuchař
nevěnoval své kuchyni,
zástupce mrtvých
a úředník modliteb
by neopustili
své šálky a místa,
aby zaujali jeho místo.“
Jian Wu se zeptal Lian Shua
se slovy: „Slyšel jsem
Jie Yueho mluvit slova,
která byla veliká,
ale ve skutečnosti
jim nic neodpovídalo;
jednou pryč,
už nemohly
být vzaty zpět.
Byl jsem jimi vystrašen;
byly jako
Mléčná dráha,
jež nemůže být stopována
ke svému počátku či konci.
Neměly žádnou provázanost
jedny s druhými,
a nebyly podobné
zkušenostem lidí.“

„Jaká byla jeho slova?“
zeptal se Lian Shu,
a druhý odpověděl,
že „Daleko
na kopci Gu Ye
pobýval člověk podobný
duchu, jehož tělo a kůže
byly hladké jako led
a bílé jako sníh;
že jeho způsoby byly
elegantní a jemné
jako panny;
že nejedl žádné
z pěti zrn,
ale vdechoval vzduch
a pil rosu;
že osedlával mraky,
hnal se mezi
létajícími draky,
toulajíc se
a užívajíc si sebe sama
za čtyřmi mořemi;
že koncentrací
svých duchovních sil
mohl zachránit lidi
od nemoci a moru,
a každý rok zajistit
hojnou sklizeň.“
Tato slova se mi zdála
divoká a nesourodá
a nevěřil jsem jim.
„Je tomu tak,“ řekl Lian Shu.
„Slepí nemají vnímání
krávy elegantních
figur, ani hluší
zvuku zvonů
a bubnů.
Ale jsou to pouze
tělesné smysly,
jejichž hluchotu a slepotu
je možné přisuzovat?
Podobný defekt
je také v inteligenci;
a z těchto svých slov
si udělej
v sobě obraz.
Ten člověk,
s těmi vlastnostmi,
ačkoliv všechny věci
byly jeden velký zmatek,

a on slyšel
celý svět
v tom stavu k němu volat
o nápravu,
by se nemusel
namáhavě
pobízet k tomu úkolu,
jako by to byla jeho práce,
napravit svět.
Nic nemohlo tomu člověku
ublížit; největší povodně,
dosahující nebe,
jej nemohly utopit, ani
by necítil horlivost
největších veder
tavících kovy a kameny
do rozpuštění,
a spalujících všechnu
zemi a kopce.
Z prachu a plevy sebe sama
by stále mohl
zformovat a vymodelovat
Yaos a Shuns –
jak by se
mohl chtít
zaměstnávat věcmi?“
Člověk ze Songu, který
obchodoval s obřadními
čapkami z Yinu,
s nimi šel do Yue,
jehož lidé
ustříhávali vlasy
a tetovali svá těla,
takže pro ně
neměli použití.
Yao vládnul lidem
z království
a udržoval
perfektní vládu
mezi čtyřmi moři.
Odešel, aby se setkal
se čtyřmi dokonalými
na vzdáleném kopci Gu Ye,
když se vrátil
do svého hlavního města
jižně od Fenské vody,
jeho trůn se již nikdy
neobjevil před jeho hluboko
ponořenýma očima
zapomnění. Huizi řekl

Zhuangzimu: „Mám veliký strom, kterému lidé říkají Ailantus. Jeho kmen se dme do velkých rozměrů, ale není vhodný pro opracování truhlářem; jeho menší větve jsou sukovité a zkroucené, takže na ně nemůže být použit disk a úhelník. Ačkoliv je vysazený na kraji cesty, stavitel by se neotočil, aby se na něj podíval. Vaše slova, pane, jsou veliká, ale k ničemu – všichni se sjednocují v jejich odkládání.“

Zhuangzi odpověděl: „Ty, pane, máš veliký strom a jsi nepokojný, protože je k ničemu – proč jej nezasadíš v místě, kde není nic jiného, nebo v širé a holé pustině? Tam by ses mohl nečinně procházet, nebo, užívajíc si nerušené lehkosti, pod ním spát. Ani účet ani sekera by nezkrátily jeho existenci; nebylo by zde nic, co by jej zranilo. Co v jeho neužitečnosti ti působí úzkost?“